

undvære Brændevin. Jeg har imidlertid den Formening, at dette ikke godt lader sig gjøre. Man siger vel, at Brændevin ikke er nogen Nødvendighedsartikel; men jeg påstår, at det er en Nødvendighedsartikel ligesom så mange andre Ting, f. Ex. Tobak, Kaffe osv., og jeg vil da spørge, hvorledes Forholdene paa Landet almindelig ere. Det viser sig saaledes, at Husmændene f. Ex. i Neglen skulle have deres Arbejde gjort om Søndagen. Jeg tænker derved nærmest paa deres Kjørselsarbejde; det skulle de jo have gjort af Gaardmændene; og det kan ikke negtes, at som Forholdene ere, kan Brændevin vanstelig undværes ved en saadan Leilighed. Desuden tror jeg ikke, at Arbejderne godt kunne undvære det i det Hele taget, idetmindste ikke efter deres egen Opfattelse, og som jeg ser af Sagens Behandling i Landsstinget, have flere, saasom Distriktslæge Ulrik, erklæret, at det endogsaa kan være meget godt, at Arbejderne nyde Brændevin med Maade. Jeg tror altsaa ikke, at det kan undværes, og jeg siger, at det er ubilligt, om Arbejderne, naar de komme hjem Lørdagsten, skulle gaa en lang Vej for at hente sig $\frac{1}{2}$ Pot Brændevin. Endelig have Forbrugsforeningerne et særligt Formaal, nemlig at hjælpe til at befri Arbejderne for den for dem ulykkelige Kredit; men skulle de gaa et andet Sted hen og kjøbe sig Brændevin, saa ligger det nær, at de kunne ledes i Fristelse, og blive nødte til at tage paa Kredit og sølgelig blive afhængige af den Handlende, hos hvem de tage Brændevin. Der er nok dem, der reise Tvivl om, hvorvidt Forbrugsforeningernes Virksomhed er gavnlig; men at den er dette, have vi her erkjendt, idet vi vedtoge Loven af 2den Februar forrige Aar, der handler om Stempelbegunstigelser ogsaa for Forbrugsforeningen. Dermed have vi erkjendt deres Gavnlighed her i Landet, og naar man som jeg har havt Leilighed til at se om Forbrugsforening, der er begyndt med 38 Arbejdere og nu tæller langt over 100 og har sammenparet en Kapital af 2,600 Rd., som dens Medlemmer laane ud imellem sig selv i meget smaa Portioner, og har lagt Mærke til, hvor glade de ere ved at komme sammen, hvorledes de have faaet sig en

Bogsamling o. s. v., og naar man veed, at det er en Mængde saadanne Foreninger i Landet, saa tror jeg ikke, at man kan negte, at de udøve en gavnlig Virksomhed. Jeg kan imidlertid ikke negte, at jeg meget nødig vilde have dem ind paa at være Brændevinshandlende; jeg ønsker kun, at de skulle være Brændevinsuddelere, og i det Hele tror jeg, at skulle de være Handlende, saa ere de i Grunden udenfor deres rette Maal og Bestemmelse. § 4 i Loven af 2den Juli 1870 er mig forresten noget utydelig. Der tales om, at Forbrugsforeningerne kunne løse Næringsbevis; det skulle de aabenbart, naar de overhovedet have Brændevinsuddeling. Men jeg veed ikke, om det derved forstås, at de kun kunne være Uddelere og ikke Handlende. Jeg har troet det Modsatte, og jeg har ment at have den ærede Indenrigsminister med mig. Jeg har troet, at naar de løse Næringsbevis og betale Afgift, saa have de ubetinget Ret til at handle, men saa er det jo ikke til de Handlendes Fordel, at der gives Forbrugsforeningerne en saa udstrakt Ret; snarere vilde det være heldigt for dem, at Forbrugsforeningerne alene bleve Brændevinsuddelere. Jeg tror som sagt, at jeg har den ærede Indenrigsminister med mig i denne Opfattelse, thi han sagde ved Lovforslagets eneste Behandling i Landsstinget — maasse maa jeg med den ærede Formands Tilladelse oplæse et Par Linier af Landsstingstidenden S. 3347 —: „Jeg holder mig overbevist om, at selve Næringsbevisets Erhvervelse og den aarlige Afgifts Betaling vil gjøre det meget lidet tillokkende for Forbrugsforeningerne at anskaffe sig disse Næringsbeviser og give sig af med Brændevinshandel.“ Men deri ligger altsaa, at de kunne give sig af med Brændevinshandel; anderledes kan jeg ikke opfatte Indenrigsministerens Ord. Maasse den ærede Indenrigsminister vil finde sig foranlediget til selv at oplyse, om denne Opfattelse er den rigtige. Jeg påstår som sagt, at det Forslag, der foreligger fra os, er saa moderat, at jeg ikke kan se, hvorledes man i Grunden med Rette skulde kunne modsætte sig det. Sa, man vil maasse sige, at saa kan Høkeren slutte sig sammen med nogle flere og etablere en